

Àlbum Agustí

Digital amb
materials gràfics
impresos i manuscrits

- A. Documents biogràfics
- B. L'escriptor Agustí
- C. L'èxit de Mariona Rebull
- D. El periodista Agustí
- E. Corresponsals i correspondències
- F. Condecoracions

Ignasi Agustí i la ciutat convulsa

Ignasi Agustí i la ciutat convulsa

Des de la naixença en una família burgesa barcelonina l'obra literària es troba unida íntimament a Ignasi Agustí (Lliçà de Vall, 1913 - Barcelona, 1974). De jove la vocació literària el féu participar de la vida cultural catalana dels anys trenta, i després, emprengué una activitat periodística professional, independent del franquisme, bé que tributària de la ideologia oficial.

Entre les aportacions d'Agustí hi ha la fundació i direcció primera de la revista *Destino* i el premi literari *Eugenio Nadal*, de reconegut prestigi. Agustí publicà, a més, nombrosos articles periodístics amb una gran riquesa de consideracions literàries i històriques sota diferents capçaleres (*Destino*, *La Vanguardia*, *El Español*, *Triunfo*, *Tele/eXprés*, *Tele/Estel*, etc).

La memòria literària de Barcelona quedaria coixa sense l'obra novel·lística d'Ignasi Agustí. Els dos primers títols del cicle *La ceniza fue árbol* (*Mariona Rebull* i *El viudo Rius*) han estat incorporats a la memòria col·lectiva com un testimoni de l'experiència vital dels fabricants que impulsaren, enmig de convulsions socials, la industrialització del país. Aquest èxit va propiciar fins i tot una versió cinematogràfica (*Mariona Rebull*, 1947) i una sèrie televisiva posterior (*La saga de los Rius*, 1976-1977).

Acabada de publicar *Mariona Rebull*, agost de 1944, Azorín escriu que “*Por fin, tenemos un novelista*”. Aquest clima positiu per l'obra no priva Ignasi Agustí de certa ponderació: “*La conmoción, creo yo, no era debida al hecho literario. Por lo menos no era debida simplemente a eso. Aquéllas eran unas circunstancias especiales en la vida de la ciudad, y contribuyeron a dar a Mariona Rebull toda su aureola*”.

Josep Casals, Isabel Gàlvez i Anna Nicolau
Secció de manuscrits

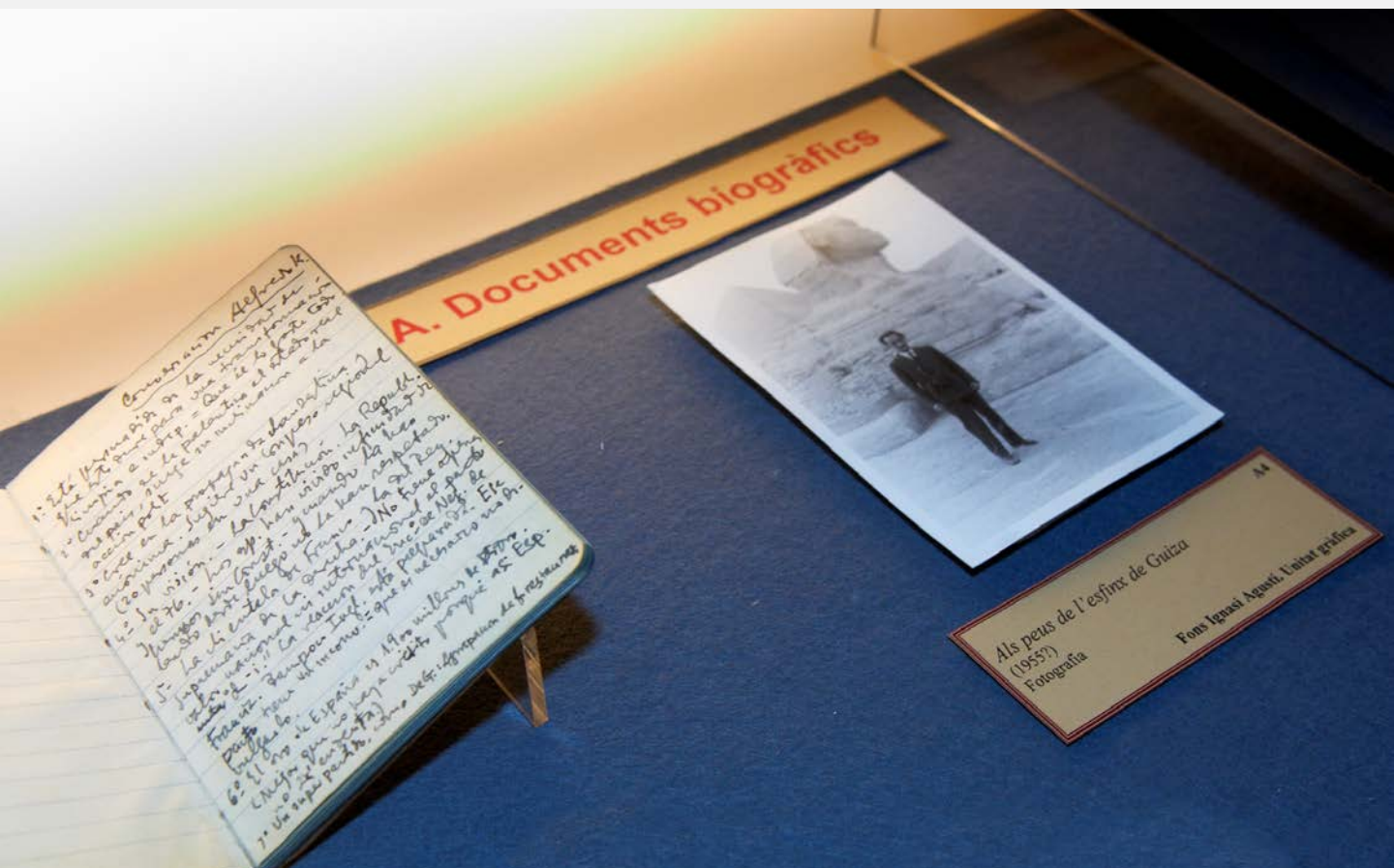
Ignasi Agustí i la ciutat convulsa

Mostra de l'**Espaizero**. 11 abril / 7 maig 2013

La Biblioteca de Catalunya té encomanada per llei la missió de difondre els fons patrimonials que la conformen. Les successives exposicions que la biblioteca presenta en l'Espai Zero, en una part de la sala de ponent, compleixen aquesta funció i mostren a la curiositat pública els temes, els materials i les col·leccions pertinents de manera divulgadora i útil encara que necessàriament amb una limitació temporal. I és una llàstima.

El present digital permet un primer contacte amb l'autor i la seva obra per les imatges i els impresos i també consultar els manuscrits amb major detall i comoditat, d'una manera permanent i ubiqua i des del propi ordinador de treball. El material prové bàsicament de l'exposició realitzada.

A. Documents biogràfics

A. Vista de la vitrina en la mostra de l'Espai Zero

Fotografies familiars

A1. *Ignasi Agustí, nen i de primera comunió*

(1922?)

Fotografia

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

A2. *Ignasi Agustí i familiars* (Donostia, 1937).

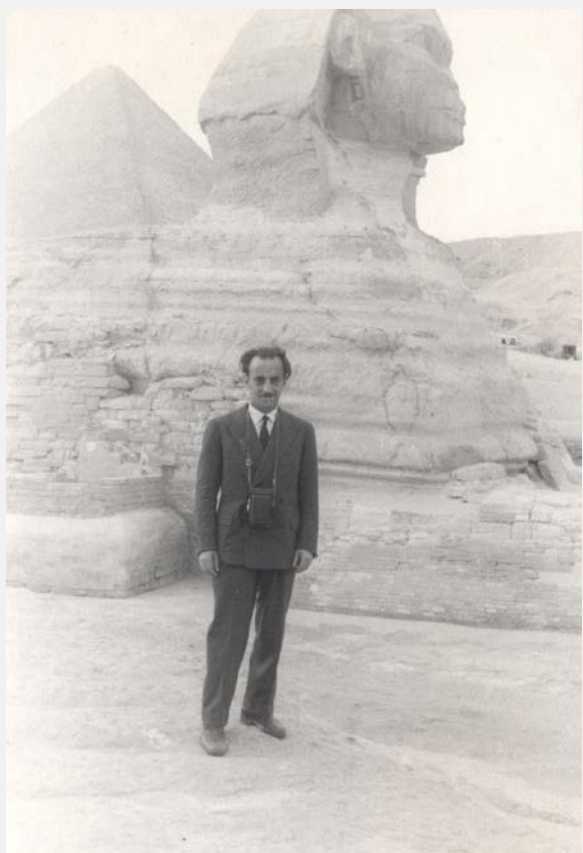
Fotografia amb la mare i les germanes
Montserrat i M. Teresa .

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

Fotografies personals

A3. Als peus de l'esfinx de Guiza
(1953?)
Fotografia

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

A4. Salutació cordial amb Joan de Borbó, Comte de Barcelona.

Fotografia.
Ignasi Agustí, Santiago de Cruylles i comte de Barcelona.

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

Dietari personal

Salvador Dalí.

Am 21 viernes ppo. - 17 dic. - saliendo para Gibralt. por Dalí y Gala. Regresan a los EE. UU. después de una estancia de varios meses en Europa. Volverán en Julio. Quiero recoger los recuerdos de mi contacto con Dalí.

Al conocer la noticia de su llegada a España decidí una noche cenando en Parellada con Aurelio Valls y Toré Compte ir a su encuentro en Cadaqués. Alvaro ha plena, en Selva, había recibido el encargo de Víctor de la firma de hacerle una entrevista para la TVE. Yo volé en el coche de Compte una tarde y llegué a Cadaqués a las 10 de la noche. Al poco llegaba al Hotel A. I., que había ido a acompañar a su familia a Ribes. Yo ya había escrito ya recado a Dalí: "I.A., Víctor de S., se prepara de abril, abril o mayo. Nos hizo contadas que pasaríamos aquella misma noche, a tomar café, pues al día siguiente le comprometerán lo operados de un notariado."

Llegamos a la casa de los Dalí. Estaban con la pareja el notario y la tía. Pese a la llegada nosotros y después de las presentaciones pasamos Gala, Dalí, Compte, Alvaro y yo al momento. Dalí estuvo muy amable. Gala nos sirvió unos vinos, aparentemente desconocidos se me atravesó una botella de vino. Recuerdo que a mi me sirvió una copa de vino catalán. Ese líquido hizo sentir sus efectos en la conversación. Me refería a la presencia de la demencia en la obra de Dalí y abordé el tema tan importante para mí. Ese primer contacto con Dalí marca ya para siempre nuestras relaciones, pues se abre el camino de mi comprensión de su pensamiento en la física y la mecánica cuántica.

A5r. "Salvador Dalí"

Fons Ignasi Agustí. Capsa 1

dins *Dietari personal* (1955-1956)

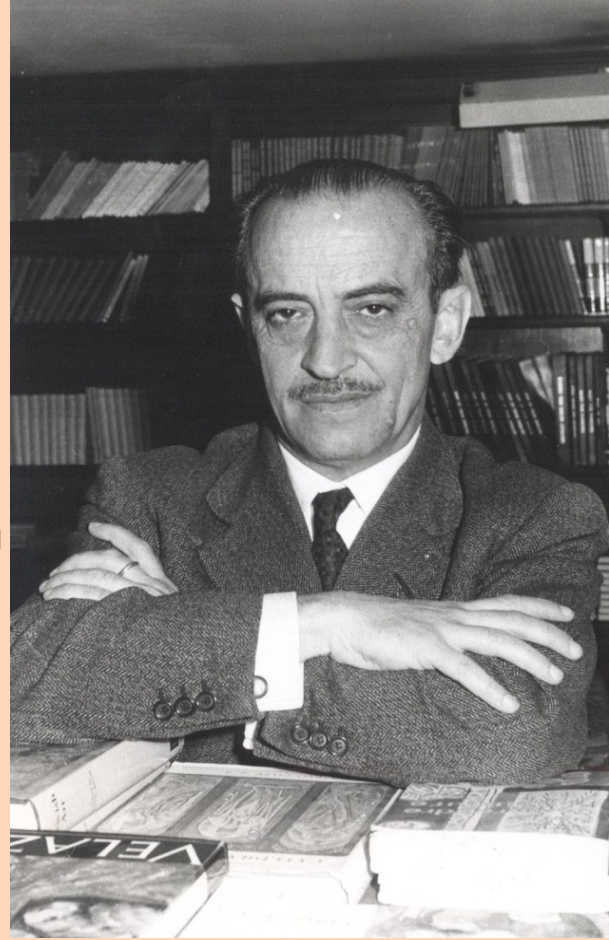
nas. He lligo pan efecte mi imatge de la Tri-
 nidad - temps - los tres testamentos. Y mi cita
 de San Agustín en el puerto de Estia. No veu
 la foto de los patis - publicada després en l'he.
 Mentras tanto Alvaro la gloria estaba come-
 tiendo a Gala a una verdad era fortuna. Le
 recordaba cosas que solo luego pudeus com-
 prender hasta que punto venian ellos a
 enterrar. Detonante caigo la frase "Je crach
 sur la face de ma mère", que Alv. pronunció
 aludiendo a uno de los indijetos de D. Fiumi,
 a dormir a los de la 1^a y 2^a. El notero y la
 teta habrian agudado en la cotonda. Salva-
 dor dijo que a su padre le apataba ena
 personalmente las lues y la casa.

Al levantarnos al dia siguiente fuimos a
 Port. Lligat. Los operadors del todo niten laban
 toda su película. Pero el sol es de la pro-
 pried. Yo no conocia Port Lligat y así pude cap-
 tarme con un foto golpe de vista todo el mundo
 dabaniano. Lo conté en el reportaje que publi-
 qué en Destino. Al llegar, Gala respondió, de
 un golpe, framente y con un deje dramático,
 muy persuasiva, a las insinuaciones de Alvaro
 la noche anterior.

B. L'escriptor Agustí

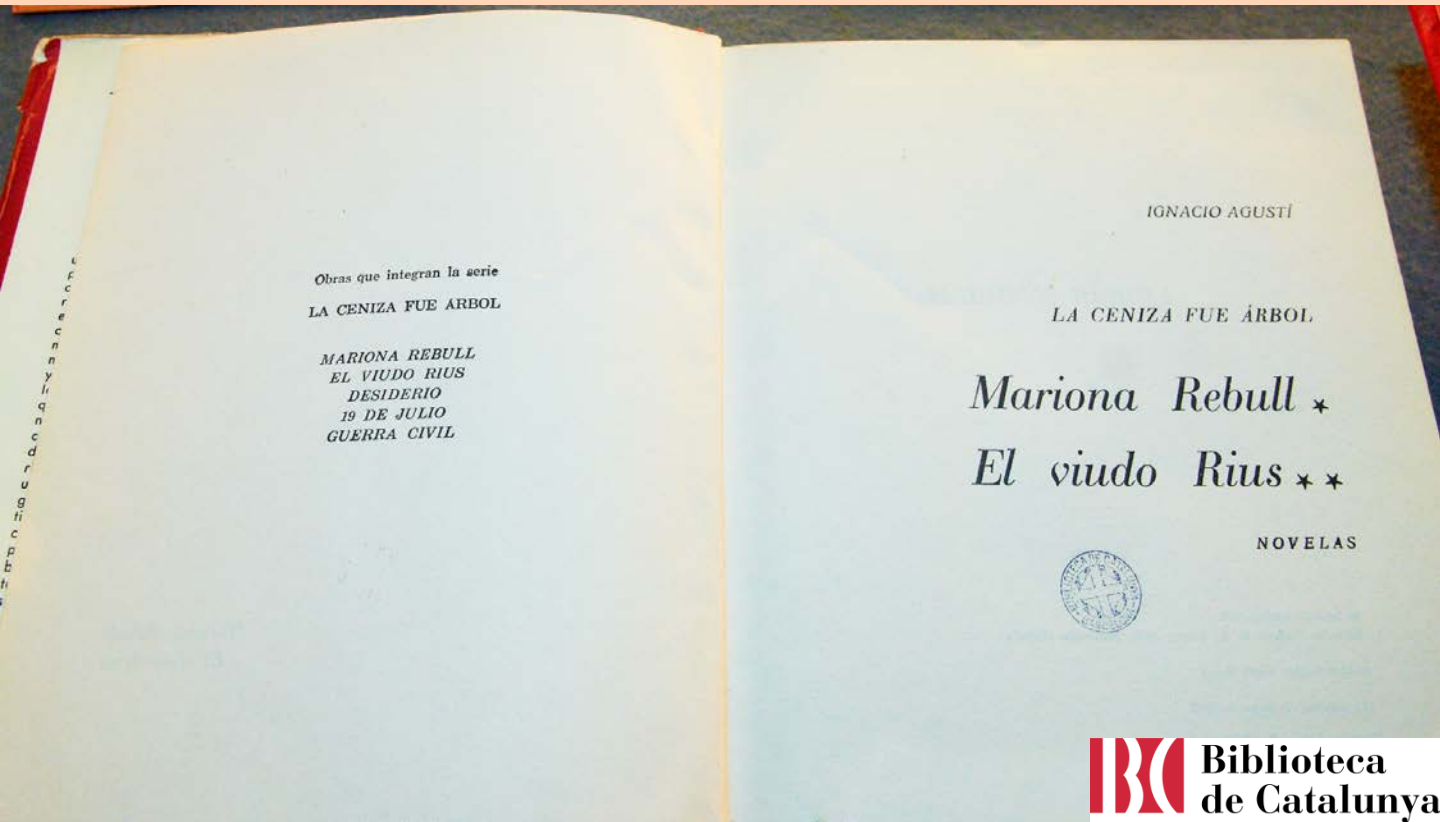
B1. Ignasi Agustí entre llibres
Fotografia. 1965?

Fons Ignasi Agustí. Capsa 1

B2. Els primers volums del cicle
“La ceniza fue árbol”

Top: 83-8-4187

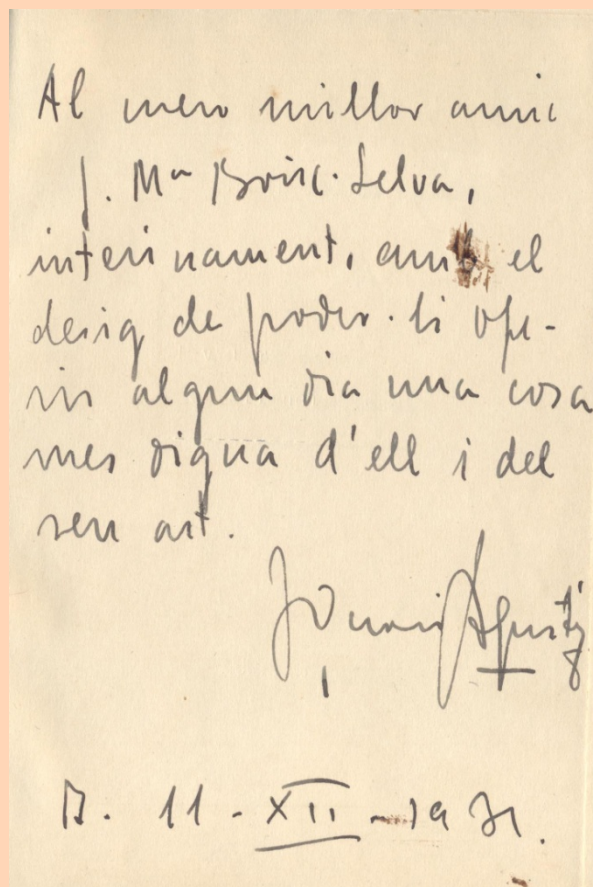

El veler

B3. Caricatura de Josep Maria Boix, per Ignasi Agustí

Fons J. M. Boix i Selva. Correspondència: Agustí

B4. Dedicatòria a Josep Maria Boix i Selva en el manuscrit "El veler i el silenci"

Top: A83-8-4479

pelegrí fadigat. Perquè no duus silencis
que vetllin el teu son en alta mar?
Per sentinelles del teu flanc avar
tindràs tota una gemma de silencis...

Sota la lluna que et 'nirà seguint
el teu tresor serà més bell, 'encara...
Seran empresonats per una cançó clara
tots els silencis que et 'niran seguint

A dalt de tot del pal el mariner
furtara el ritme escadusser de l'ona.
La lluna blanca li serà corona
a dalt de tot del pal el mariner

Et portara a les platjes del encís
vela a tot vent, partint la mar serena,
embriagant la pell de la sirena
amb el seu càlid, indolent encís

Vora la platja s'hi ajaura el recort
portant un flanc tot profanat d'espines
avançant entremig de les boirines
vindran les ones fosques del recort

Obrira les tenebres del seu pit
i llençara el tresor damunt la platja
perquè coroni el front d'aquella imatge
que omplia de tenebres el seu pit.

I alçara el cap al cel i es veura lliure
del silenci del port i dels recorts
i amb tots els llavis molls del seu ^{somriure}
defugira l'encís dels altres ports
i llençara l'esguard vers el mar lliure...

EL VELER

Pelegrí secular: —Per què no duus silencis
que vetllin el teu son en alta mar?
Per sentinelles del teu flanc avar
tindràs tota una gemma de silencis.

Sota la lluna que et 'nirà seguint
el teu tresor serà més bell encara...
Seran empresonats per una cançó clara
tots els silencis que et 'niran seguint.

A dalt de tot del pal el mariner
furtarà el ritme escadusser de l'ona;
la lluna blanca li serà corona
a dalt de tot del pal al mariner.

9

Et portarà a les platges de l'encís
vela a tot vent, partint la mar serena,
embriagant la pell de la sirena
amb el seu càlid, indolent encís.

Damunt la platja s'hi ajaurà el record
portant un flanc tot profanat d'espines;
avançant entremig de les boirines
vindran les ones fosques del record.

S'obriran les tenebres del seu pit
i llançarà el tresor damunt la platja
perquè coroni el front d'aquella imatge
que omplia de tenebres el seu pit...

I alçarà els ulls al cel i es veurà lliure
dels silencis del port i dels records;
i amb tots els llavis molls del seu somriure
defugirà l'encís dels altres ports
i llançarà l'esguard vers el mar lliure...

10

Amics i literats

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

1

2

3

4

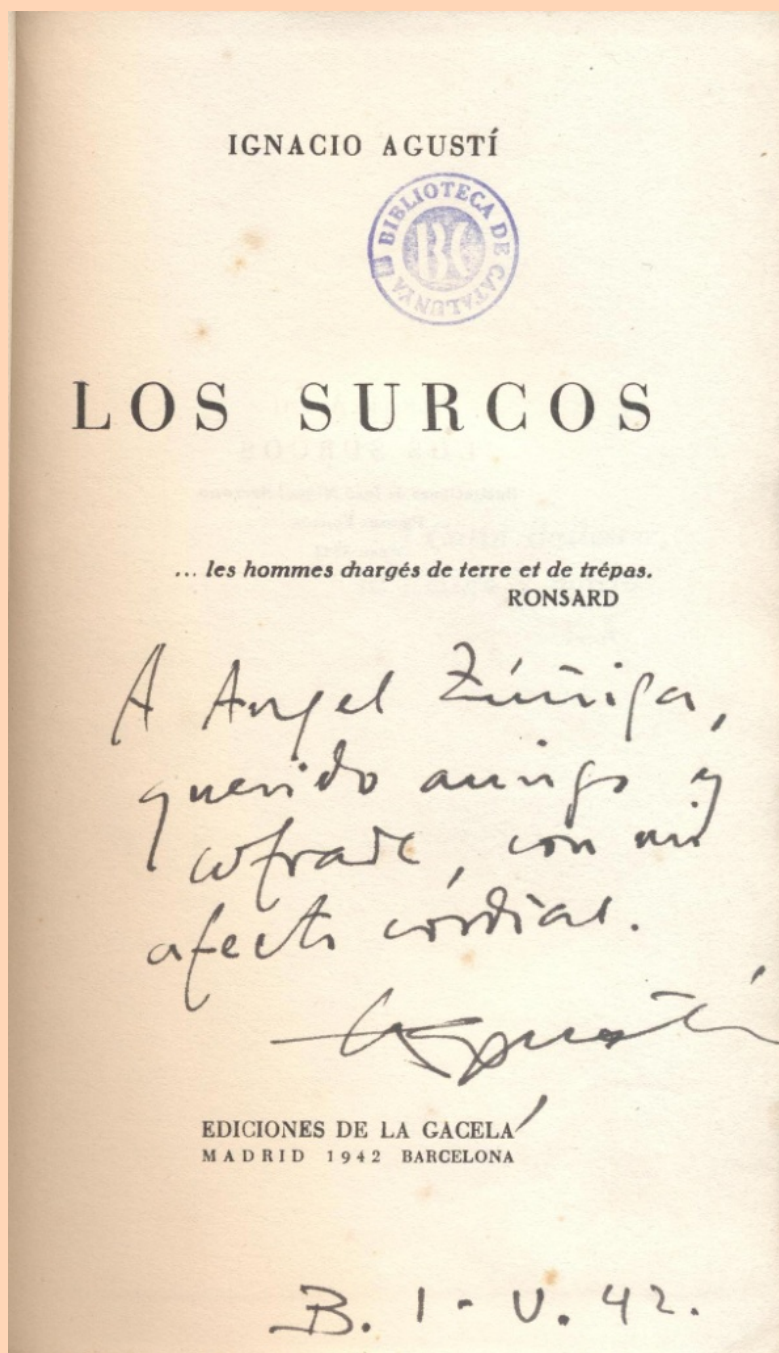
5

6

1. Ignasi Agustí
2. Joan Teixidor
3. Fèlix Ros
4. Pedro Salinas
5. Tomàs Garcés
6. Guillem Díaz-Plaja

B7. Amics i literats en el monument a Colom (1933)

Los surcos

B8. *Los Surcos*
Dedicatòria a Àngel Zuñiga

Quaderns de notes

1 - Impresions Luelina
2. Luelina { 1909 (Referència
sendes { 1915 (bomba
          {   neces. =
3 -
    1º Niños.
      Estava usorregó
      Verano.
    2º Su marido, muerte
      Rita Arque.
    3º Carmen Fernández
sendes - Cuartel
          Jeannine
4 - Ha de Hulytenhagen.
5 - El espionaje
6 -
la fábrica - El viento y Hlobet
              7

B9. Fons Ignasi Agustí. Capsa 6

3º | Razones por las que Mateu Palá cae
      en prisión. Espionaje sobre la bat. del
      Ebro a través de un delirante. Es
      Rita la que sirve de enlace y en
      cuya casa se ven. la captura filero
      por el aire de una antena redada.
4º | Verifica en un viaje la realidad
      de una población importante del
      Norte para dar a Torre la vida
      habitud y los personajes episódicos
      que ha de tener en la novela.
      Igualmente, verifica el paisaje.

B10. Fons Ignasi Agustí. Capsa 6

C. L'èxit de Mariona Rebull

L'original de *Mariona Rebull*

el levantó la mirada ^{levemente y} ~~lentamente~~ con lentitud al quinto piso. Sin darse cuenta, su corazón palpitaba intensamente. Se detuvo en el tercero y pensó que Mariona siempre le ^{echaba en cara que} ~~le hacía~~ iba al Liceo para mirar a todos lados. Elevóse su mirada hasta el paraiso, y luego descendió un tanto, pero quedó suspensa a media aire.

En aquel instante preciso ~~noto que~~ caía un objeto oscuro, por el aire, desde arriba de todo.

del quinto
A una señora/se le había caído el bolso.

Pero no había hecho el menor ruido.

Se levantó, asustado, espeluznado, de un salto. ¡Un bolso no cae así! Al mismo tiempo un grito, un grito de mujer, madura, bronco, tremendo, sacudió a toda la sala. Al ver aquello había dado un salto atrás, era cosa de un solo segundo. Y fué derribado por un huracán de voces, por una sola voz de millares de gargantas. Mientras, no veía nada, derribado, asido al pié de la butaca que se había mantenido en pié. Estaba sumido en una profunda, dramática, impenetrable oscuridad, como un ciego. Y en un silencio inexplicable, trágico. ¿Qué era de la música, Dios? ¿Donde estaba? Consiguió incorporar levemente la cabeza, incorporarse un tanto, recostado sobre los codos contra el suelo. A través de la penumbra intensa, como un fantasma, veía avanzar algo, no sabía que. Algo horroroso, indescriptible.

Una bomba, pensaba. Dios mío, ha sido una bomba...

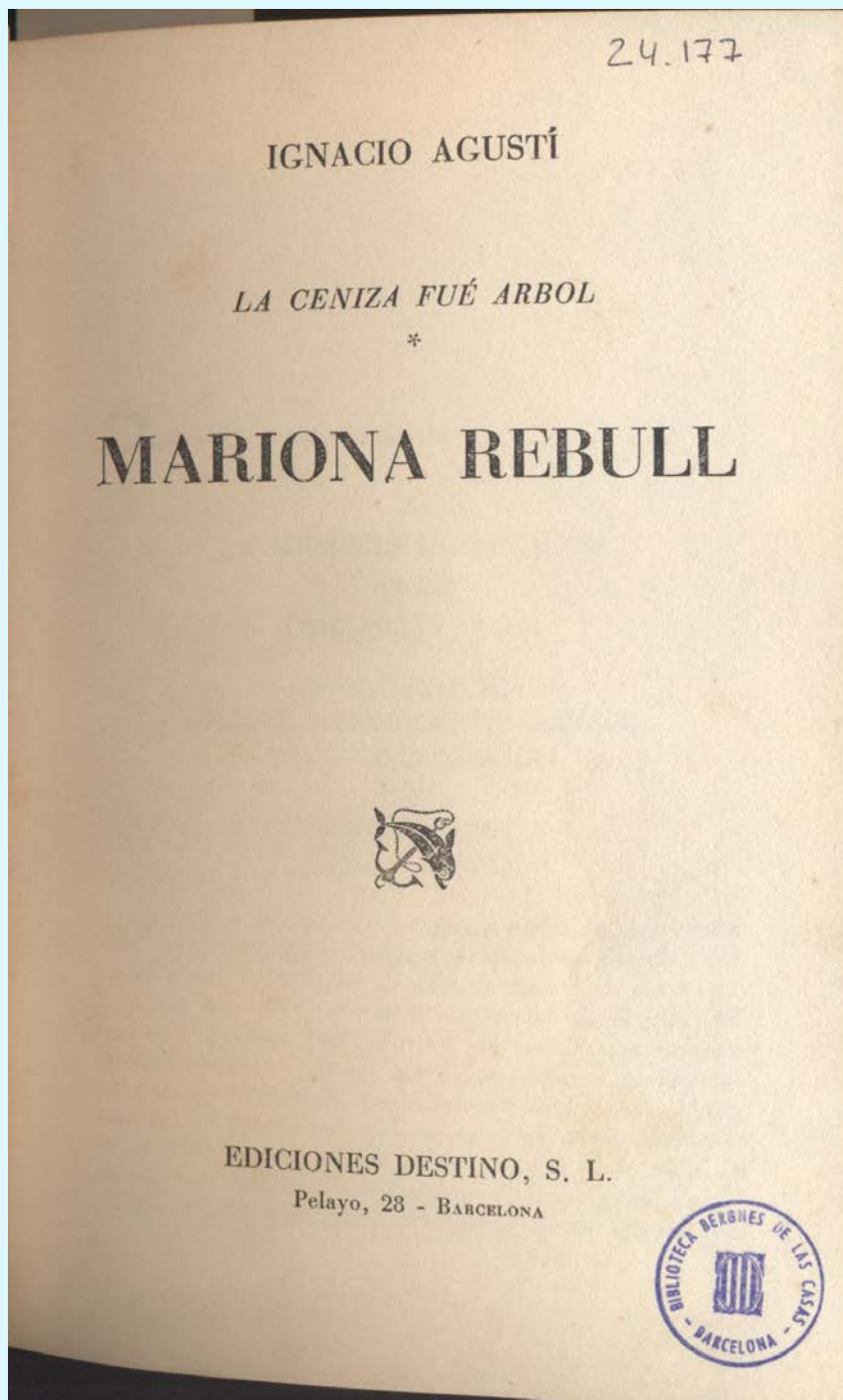
Una bomba en el liceo!

No era un fantasma enorme, era la lámpara, la inmensa araña que pendía del techo y que se balanceaba como un barco sumergido, pendida aun del techo resquebrajado por filamentos y cables como nervios destrozados. ¡Qué horror si cae, si de desprende, que horror!

Y en aquel instante sintió que no estaba herido, que no estaba muerto, que todas sus fuerzas se mantenían, que conservaba toda su lucidez. En aquel momento notó que la sala no estaba oscura, sino iluminada a medias por los globos de gas, por algunos globos de gas. Los ojos iban abriéndose al espectáculo más

C1. Esborrany de
Mariona Rebull
Pàgina amb l'explosió de
la bomba al teatre
d'òpera.

La primera edició

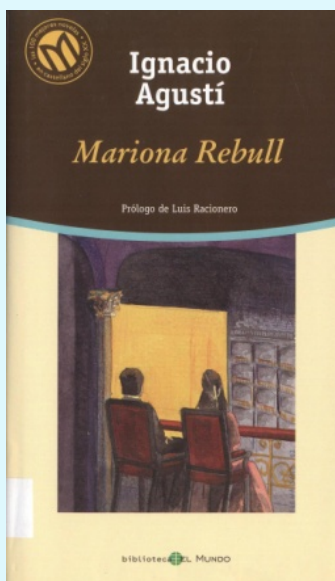
Top: Ber-8-11137

C2. Mariona Rebull (Barcelona. Destino. 1944)

Les edicions i les traduccions

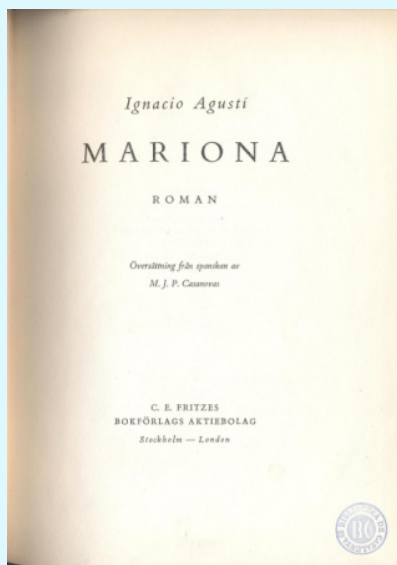
1. Top: 83-8-4188

2. Top: 2001-8-21982

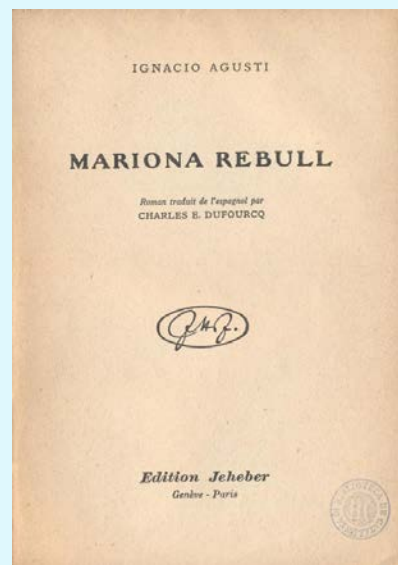
3. Top: 2010-8-40834

4. Top: 2011-8-1452

5. Top: 2010-8-41391

6. Top: 2011-8-1625

C3 (1-6). Múltiples edicions de Maria Rebull

- (1) Edició de butxaca (2) Edició de quiosc (3) Edició en alemany
(4) Edició en suec (5) Edició en finlandès (6) Edició en francès

La pel·lícula

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

C4. Presentació oficial de la pel·lícula *Mariona Rebull*
(1947)

La sèrie televisiva

LA ESPOSA APASIONADA Y SOÑADORA QUE SE CONVIERTE EN ADULTERA

Mariona Rebull (Maribel Martín)

Su primer amor fue un señorito, Ernesto Villar. Sin embargo, se casa con Joaquín Rius. El matrimonio se encarga de demostrarle que no existía amor. No es por frivolidad, sino por la necesidad de amar, por lo que se entrega a su amor de adolescente, Ernesto Villar.

EL FORJADOR DE UNA INDUSTRIA

Don Joaquín Rius, hijo (Fernando Guillén)

Convierte el pequeño taller de su padre en una poderosa industria textil. Es uno de los protagonistas de la revolución industrial en España, que habría de convertir a Barcelona en una próspera ciudad fabril. Su vida fue su negocio. Fracaso en todo lo demás. Incluso en el matrimonio.

EL INDIANO

Don Joaquín Rius, padre (Alejandro Ulloa)

Un menestral que, huyendo de su oscuro destino, deja atrás su familia y emigra a América, en busca desesperada de un futuro mejor.

EL AMANTE

Ernesto Villar (Ramiro Oliveros)

Un señorito, abogado, que se dedica a la política; y la política se hace en Madrid. Por eso vive allí. Su superficialidad le impide amar de verdad a ninguna mujer. Ni siquiera a la atractiva Mariona.

LA FRIVOLA Y CASQUIVANA

Desideria (Victoria Vera)

Esposa de Desiderio. Su existencia no tiene sentido, si no es para divertirse y flirtear. La guerra civil y su pase a la zona llamada nacional, le da oportunidad de alternar una intrascendente obra de caridad con amores breves, sin raíces.

EL BURGUES

Don Desiderio Rebull (José M.ª Caffarel)

Joyero. Integrante de la más vieja y refinada burguesía catalana. Padre de Mariona. No le gustaba la idea de ver a su hija convertida en esposa de uno de esos nuevos burgueses: los fabricantes.

EL HOMBRE SIN CORAJE

Desiderio Rius (Emilio Gutiérrez Caba)

Se revela una vez más el drama de la

EL DESEMPEÑO DE LA

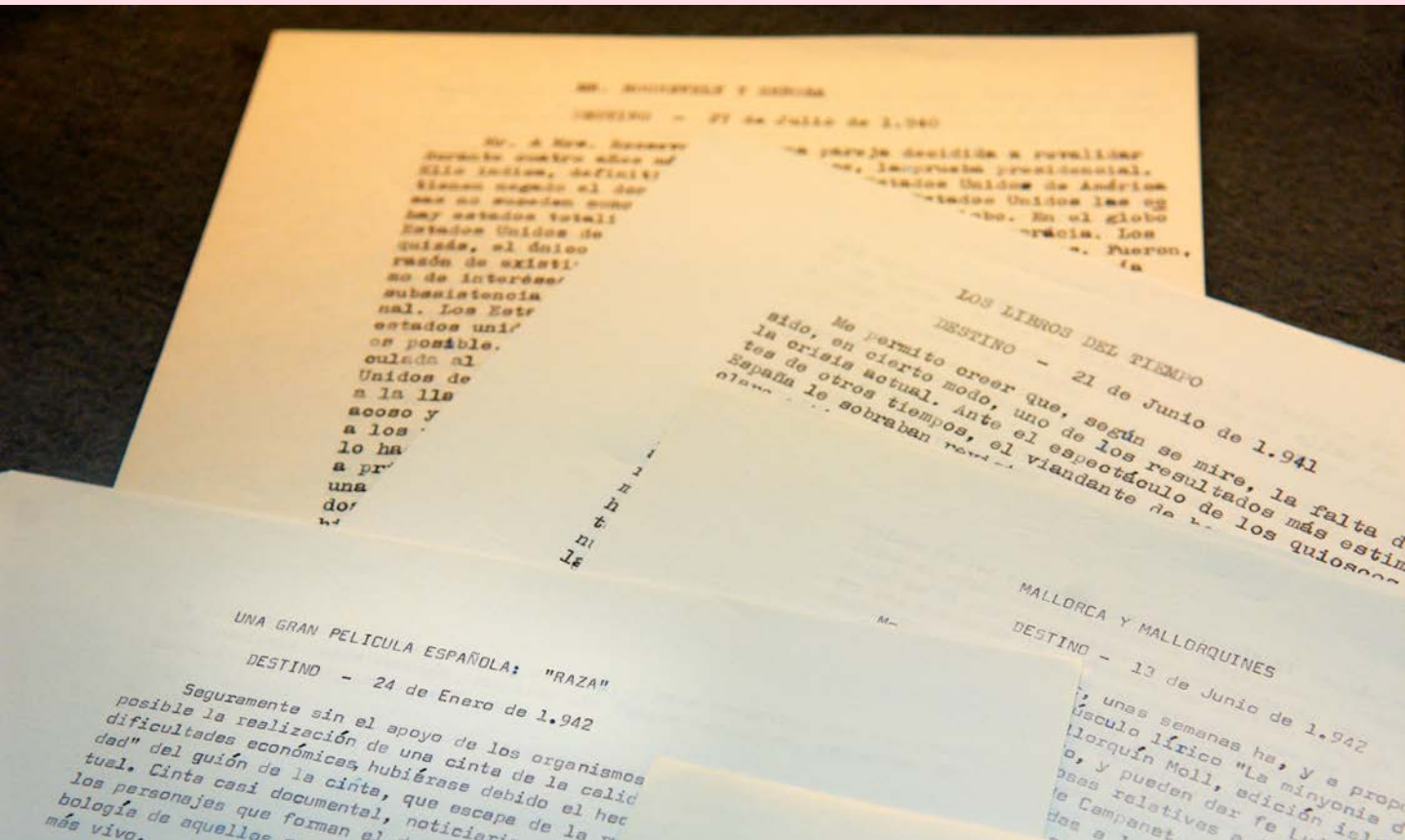
SOLO POR 15 DIAS

Todas las ofertas de

Fons Ignasi Agustí. Capsa 17, document 5

C5. Publicitat comercial de Club Planeta (1976)

D. El periodista Agustí

D. Diferents originals d'articles apareguts a Destino.

Bibliografia periodística d'Ignasi Agustí

La tesi doctoral *La obra periodística de Ignacio Agustí. Análisis de la columna "Todos los días" de Tele/exprés (1964-1966)* d'Irene Donate Laffitte (Madrid. Universidad Complutense, 2011) dedica una part a la bibliografia de l'autor i sobre l'autor. L'obra periodística ocupa les pàgines 372-436.

Destino

Fons Josep Vergés. Fotografies, 586

D1. Equip directiu de Destino
Ignasi Agustí, director,
entre Josep Vergés i Joan Teixidor

Destino (2)

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

1   2   3   4   5   6   7   8   9

Identificacions

1. Josep Mir, 2. Ramon Dimas, 3. Celestí Martí Farreras, 4. Néstor Luján,
5. Tristán la Rosa, 6. Andreu Marcé Varela, 7. Joan Cortés, 8. Josep Vergés i
9. Andreu-Avel·lí Artís (Sempronio)

D2. L'equip de la revista Destino.

El fotògraf Dimas i els redactors de les diferents seccions

"In Memoriam. A Eugenio Nadal"

DESTINO - 15 de Abril de 1.944

IN MEMORIAM

A Eugenio Nadal

Una tarde de primavera, en Pascua de Resurrección, los despojos de Eugenio Nadal han sido acompañados por nosotros al reposar frente al mar. Nuestros lectores habían tenido ocasión de gustar esa prosa cincelada de Eugenio Nadal y conociánle con ese conocimiento parcial que los lectores tienen de los escritores. ¿Cómo será el autor de ese artículo? - pregúntase el lector, a menudo al familiarizarse con la firma -. Nadie podía sin embargo, sin conocer personalmente a Eugenio Nadal, hacerse a la idea de que fuera hasta tal punto joven, llegados como estaban a tal sazón su prosa y su pensamiento.

Nuestros lectores teníanle por hombre maduro - aquellos, claro, que supieran leer, junto a la flexibilidad de su estilo la dureza de piedra de sus convicciones, de sus juicios -. "Duro y flexible como el acero". Pero Eugenio Nadal, por encima aún de esa virtud de escritor, era un arquetipo de pureza juvenil, sin entusiasmos vanos y fáciles; en el trato admiraba por su prudencia atenta y sumisa, en la conversación por su comedimiento, y siempre parecía que el trallazo de la dialéctica diera en su contorno sin herirle; su nervio, su tersura vital, no eran los de la prisa. Su entusiasmo pausado, hondo y esencial, no hubiera amenguado ni aún en su madurez física, caso de que Dios se la hubiera concedido.

No tenía veinticinco años aún cuando llegó con su "caqui", su tez de de oliva y un recato de su sensibilidad, de su agudeza y en las formas de un muchacho. Le habían precedido unas cuartillas suyas a nuestro conocimiento, escritas con un don de precisión y nitidez que no ha tenido igual en ninguno de los jóvenes escritores españoles de su promoción,. La trabazón de sus ideas en la trenza de las palabras maravillaba. Su garabato diminuto, premioso, precipitado, sucio de guías y encrucijadas de tinta, ininteligible, al salir de la linotipé convertíanse en coluna primorosa, sin fisuras. Su estilo afiligranábbase por sí mismo, con solo dejar suceder los conceptos vertidos a uno de los vasos verbales más transparentes, nobles y resonantes que hayamos conocido. El idioma de Eugenio Nadal engalanó estas páginas como es difícil que pueda engalanarlas un Maestro.

Desde entonces Eugenio Nadal convivió con nosotros en todos los trabajos de una redacción. Revisando las páginas de nuestra revista hallamos artículos nuestros que dejamos en la platina sin terminar - apremiaban la hora, la fatiga - finalizados por Eugenio Nadal. Por eso ahora pudiéramos creer que algo nuestro se ha muerto, y no es verdad. Algo de nosotros va a sobrevivir: esa coletilla valiente, pura y anónima como no merecemos. La tinta y el alma que nos prestara acampan ya en el infinito. Quedamos encenagados en esa tierra a la que no conseguimos jamás hacer indigna de nosotros como él la hizo de sí, que la conoció sin hollarla.

Descanse en paz.- I. A.

Fons Josep Vergés (A. V.), Capsa 1/3, doc. 21-23

D3. Original d'article d'Ignasi Agustí, publicat a *Destino* 352, 15 abril 1944. Portada.

Eugenio Nadal dona nom al premi literari que fundà Agustí

Carta crítica

Rèplica a "El Español"

Carta oberta al senyor Ignasi Agustí

Barcelona desembre del 1962

Molt senyor nostre:

Hem llegit l'article, "Soploneria, equívoco y subversión", aparegut a la revista El Español, del dia 1 de desembre del 1962, "nueva época", número 7, que comenta la nostra carta al Excmo. Sr. Manuel Fraga Iribarne.

L'article de referència no va signat, però, posat que té el caràcter d'editorial i vostè és el director de la publicació que l'insereix, si no ha sortit de la seva ploma, la responsabilitat si que és íntegrament seva.

Pot continuar fent-se la il·lusió que la nostra carta és apòcrifa, escrita per vells resentits i no per joves. Pitjor per a vostè. Però, amb sinceritat, no creiem que estigui tan a la lluna com aparenta sobre el pensament i l'acció de les joventuts en relació al règim franquista. Per desgràcia seva i d'altres del seu tarannà, la Joventut Nacionalista Catalana i el Bloc d'Estudiants Nacionalistes, són una autèntica realitat al carrer i a les aules. Una realitat dura i pura.

I ara, senyor Ignasi Agustí, permeti'ns, sobre la base dels seus propis arguments, rebatre la seva tesi sobre la llengua, sostinguda en l'article de referència. Estem perfectament d'acord en que la nostra llengua és un fet biològic i natural, anterior al 14 d'abril, i n'estem també en que la sistematització duta a terme per Pompeu Fabra i l'adveniment de la República, són pura coincidència. La llengua, com vostè mateix diu, és apolítica. No pot ésser, per tant, identificada amb cap règim o sistema polític. El valor de qualsevol idioma radica en la seva íntima associació amb el poble que el parla. Íntima fins el punt que totes les manifestacions autèntiques de l'espírit d'un poble s'han de fer necessàriament mitjançant el vehicle lingüístic que ell mateix s'ha creat de forma biològica i natural per manifestar-se. "Mi lengua es la sangre de mi espíritu", va dir Unamuno. El català, és doncs, la sang de l'espírit dels catalans. I si volem premsa i escoles catalanes és perquè els catalans per a dir qui som, com som i què desitgem, ho hem de fer en català.

No dubti, senyor Agustí, que ho aconseguirem. De la mateixa manera que s'han boicotejat altres coses, un dia sorgirà un popular BOICOT A LA PREMSA MENTRES NO HI HAGI PREMSA CATALANA.

Senyor Agustí, vostè és un intel·lectual i el mínim que li podem exigir és que sigui rigorós. No es pot dir primer que el català és un fet biològic i després adjudicar-lo en exclusiva als senyors del 14 d'abril. Consta, de passada, que aquests senyors ens mereixen tots els respectes.

En castellà es varen dir tantes coses de les que a vostè no li agraden com en català, i ben segur que no li ha passat pel cap identificar la llengua castellana amb la "nefasta República", ni s'atrevirà a fer-ho. Qui és, doncs, el qui atribueix caràcter sectari a la llengua? Sota la capa d'atacar els homes del 14 d'abril, vostè el que ataca és la llengua i la cultura catalana.

Si el que diem no és cert, voldríem que ens expliqués perquè des que se'n va anar a l'Espanya de Franco no va tornar a escriure en català és un simple mitjà d'expressió, com vostè diu i nosaltres creiem, tan bo era per a defensar unes idees com unes altres. I aquí falla la seva argumentació. Al bàndol que vostè va escollir, si no es podia parlar ni escriure en català, era precisament perquè un dels mòbils del "Glorioso Movimiento" consistia en liquidar el fet biològic i natural de la llengua i el sentiment catalans. L'Espanya de Franco, era i és l'anti-Catalunya; això ho sap tothom. I si vostè va fer armes durant la guerra a favor de Franco i contra Catalunya, li deixem treure tot sol les conclusions sobre la significació del seu acte.

Estem disposats a excusar aquells que, ferits en el seu sentiment religiós o lesionats en els seus interessos materials, van creure de bona fe que era compatible ésser català i estar amb els franquistes. No tothom pot assolir la categoria moral d'un cardenal Vidal i Barraquer o d'un comte de Güell. Però, vostè senyor Agustí, era un intel·lectual i no pot al·legar que els arbres no li deixaren veure el bosc. Vostè sabia perfectament que quan Radio Veritat deia que es respectaria la cultura catalana, mentia. I vostè, al cap de vint-i-sis anys, persisteix en el resentiment i l'error. Vostè senyor Agustí, és un renegat.

Per acabar li direm que l'Europa d'avui és l'hereva espiritual dels Briand i dels Massaryk, no la dels Hitler i els Mussolini, i que en aquesta Europa hi caben tots els qui amb espírit europeu —és a dir, democràtic— estiguin disposats a dialogar i no a exterminar-se. En la nova Europa hi serem els catalans d'una banda i de l'altra, reconciliats, convivint civilitzadament, lluny dels nostre cors aquella hora terrible que ens escindi. Els qui han fet de l'odi i del record de la guerra l'actitut de cada dia són els qui no hi cabran.

Per això estem tan segurs que Europa i el règim franquista són incompatibles. Aquest i no altre és el seu temor, senyor Ignasi Agustí.

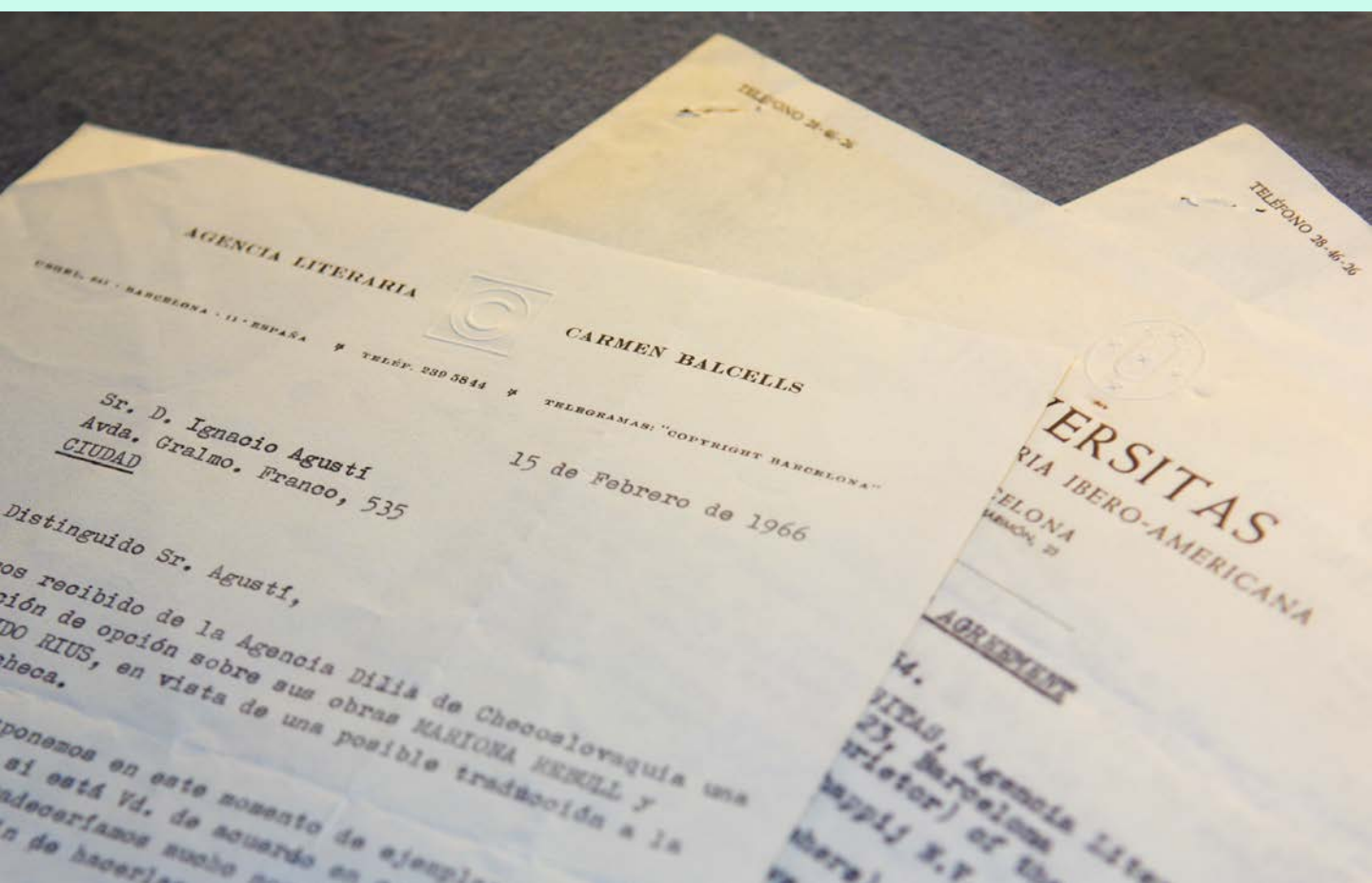
I ja ho sap, nosaltres ens quedarem amb Catalunya i Europa, i el deixem a vostè amb l'Espanya actual i el seu dictador.

JOVENTUT NACIONALISTA CATALANA
BLOC D'ESTUDIANTS NACIONALISTES

Fons Josep Vergés Capsa 1/3, doc. 21-23

D4. "Carta oberta al senyor Ignasi Agustí" signada per la Joventut Nacionalista Catalana/Bloc d'estudiants nacionalistes. (Desembre 1962)

E. Corresponsals i correspondència

Fons Ignasi Agustí, Capses 18 i 19

E. Cartes

A la imatge, dues cartes d'agències literàries, una de Carmen Balcells (1966) per a l'edició txeca i una altra de "Universitas" (1954) que fa una proposta de contracte per l'edició holandesa

Cartes a

- E1. Josep Maria Boix i Selva
- E2. Manolo Hugué

Cartes de

- E3. Maurici Serrahima
- E4. Salvador Espriu
- E5. Miguel Delibes
- E6. Josep Pla
- E7. Ivan Salyk

Josep Maria Boix i Selva

Amic Josep M^e: Soc a
dlat on aquest bonya-
mies han tingut l'acu-
dit de fer-me emigrar.
Suposo que ja te n'haveig
enterat per boca d'ells ma-
Teixos a Núria. Aquesta és
la nova principal ex-
plicació al silenci in-
voluntari. Et recordo al-
costat del pare Manana
i tinc la certesa de poder-
vos reverre ben aviat.
Si no és així, t'escriré
molt més llarg dient-te
moltes coses. Ten IGNA

Fons Boix i Selva. Correspondència: Agustí

E1. Targeta postal a Josep Maria Boix i Selva

(29 agost 1939)

Manolo Hugué

Ignacio Agustí
Director de
"Destino"

Barcelona, 29-4-1941.

Sr. D. Manolo Hugué
CALDAS DE MONTBUY

Muy Sr. mio:

Aunque con algún retraso, debo corresponder como merece a su gentileza y a su desinterés, puesta en evidencia con el envío de una de sus valiosas obras, destinada a la Exposición organizada por el diario "Arriba" de Madrid a favor de los damnificados de Santander.

La tardanza en la expresión de mi agradecimiento ha sido debida a mi intención de expresar a Vd., al propio tiempo que mi personal agradecimiento, el de los organizadores de dicha Exposición, que me encargan encarecidamente lo haga.

La inauguración de esta Exposición -debido entre otras causas a la dilación de que ella tenga un eco resonante- ha sufrido unos cuantos días

./.

Fons Hugué. Correspondència: Agustí

E2(full 1). *Carta a Manolo Hugué*
Agraïment per una col·laboració en una exposició
(29 abril 1941)

Manolo Hugué (2)

de retraso con relación a la
fecha que yo les había indica_
do. La obra que Vd. aportó ha
sido muy estimada y contribuirá
sin duda al buen éxito de la mis_
ma.

Me es grato expresarle mis
mejores sentimientos de admira_
ción y amistad,

Agustí

Rda. San Pedro, 7.-

Fons Hugué. Correspondència: Agustí

E2(full2). Carta a Manolo Hugué,
final

Maurici Serrahima

1a via, 9 juny 1957

Estimat Joveri: He llegit el teu llibre. Si no t'és que les estones que tinc per a llegir són molt breus, jo seria dir que t'he llegit d'una tirada: així i tot, me l'he empessat en pocs dies i sense cap esforç. Comprenc que sigui molt llegit i que tingui èxit. Tan fàcilment he pensat que, creient per l'interès, giraria la oblidat que operacionalment són un "crític" i que hevia de donar el meu parer. Que per això és més així un elogi; i no et preocupis per que sigui una fugida d'estudi. Vull dir, simplement, que tu, home més així refinat i exigent, has escrit un llibre tal com veja, de cara al lector i parlant del que t'he sorgit de just, sense preocupacions "tècniques" ni de maneres de fer. Potser t'he pensat una mica que, volent fer un llibre sobre l'any 1914, t'has escrit com s'escriuen aleshores: no és, ni de molt, el primer cas que obris de com el terme econòmic produeix un cert anacronisme paral·lel en la forma. Potser t'hi podria trobar

E3r. Carta de Maurici Serrahima
(9 juny 1957)

Maurici Serrahima (2)

alguns petits errors, com ara algun
nom de ball que en 1915 no se si s'es-
tilava, o com la majoria d'edat, que
a l'etatsunys era lleu als vint-i-cinc
anys: com que no valen la pena. En
convi l'ambient, febril, de descobriment
una mica pora solta i una mica ingè-
nu, és ben bé el de l'època: el recordo
per fer + poder-ho a l'home. Però el
que més se mi he endut no és això,
sinó el tema, el que hi passa, i la pre-
ocupació elemental de l'home jove
que descobreix, en les diverses formes
possibles, l'amor. Has aconseguit
pàgines excel·lents. Però el que més
admiro és encara una altra cosa:
és que tu, que et vas lent fent i que
ni has pensades moltes - com jo, i com
tants, en aquest temps que ens he to-
cat - aconseguis intèctes la pesca i l'eu-
tusiasme per a escriure sobre aquests
temes, per a escriure pàgines plene-
ment romàntiques, en el millor sen-
tit: congedes, ben cert, d'experiència
amarga, o grisa, però allora vindes
amb la vibració vital, amb l'extremis-
me apassionat que porta a la teua ploma
la visió d'un home jove davant de la
vida. Et felicito per l'autenticitat amb
que pots veure la vida d'un home jove.
Tempsal que en tu hi és! Una abraçada
Maurici

Fons Ignasi Agustí. Correspondència: Serrahima

Salvador Espriu

Barcelona, 22 de juliol de 1945.

Sr.

Ignasi Agustí.

Ciutat.

Estimat Agustí: He procurat, en aquests anys d'estupidesa i devastació en què ho he perdut gairebé tot, fins la possibilitat de fer "demà" alguna cosa, mantenir intactes la meua capacitat d'admiració i el meu entusiasme per les bones lletres dels altres, sobretot dels meus amics. Aquest acord solemniat tocat - la patum que porto dintre pa sovint de les seves -, vull dir-te com m'ha fet Fruir o gaudir (fabrianisme o copalturrinyacessitisme, ai las! Però m'empipa també haver de dir "disfrutar") la teua novel·la, la teua gran novel·la. Que clar fas veure que el viciu Rius era ja vidu quan va conèixer Ernest Villar al Col·legi, des que va néixer, a l'aprestada esperma del seu honest pare, potser a l'escolapi pensa-ment de Déu! Com fas sentir que "Mariona Rebull" no ha estat sinó el xoc irresponsable perquè pugui manifestar-se aquest consubs-tancial viduatge! Quin ritme, per tant! I després, la tècnica, en-tinxinada de petits i constants encerts, scherzos - no exercicis - d'oposició al gran art: "Les paraules, als seus llavis, morats i bruts, semblaven eructades"; la meravellosa, difícilíssima descripció de la fàbrica (pàg. 17); "I en alçar la mà, corresponent a la darrera salutació del seu pare, la seva obsessió, tranquil·litzat lentament, clamava encara: trenta, trenta, trenta..."; "S'agenollarien per fer alguna cosa. Però Desideri començaria de seguida a pessigar la seva cosina Mercè o donaria un cop de peu al seu cosí Josep, que és estúpid"; Donya Clotilde i la profunda observació psicològica de la pàgina 56; la visió del cementiri, a les pàgines 102-103; el discurs del parlamentari català, al capítol VI (probablement històric, no?); el Pàmies de les pàgines 159-160; la inefable carta de Pàmies, que no pot ésser d'altra manera; la darrera frase del capítol VII, que m'ha recordat (la patum torna a sortir del cau) les paraules del metge a l'escena primera de l'acte V del "Macbeth"; el dolor que sent Rius (i jo amb ell) en veure que la seva (solament?) vida és com és; l'ajuda explicació del personatge Pàmies i els motius del seu canvi, a la pàgina 235, massa fina i però, per a posar-la en boca de l'assenyat i antipàtic Llobet, ell, com el seu pare, una mica de cartro-pedra, concessió, suposo, a l'entendiment de les consorts Basercny o post-Basercny que puguin encara quedar; el final, simplement innuperable, just, de la vaga (pàg. 237); la pàgina (245) que

E4r. Carta de Salvador Espriu. Recto
(22 juliol 1945)

Salvador Espriu (2)

trobo modelica, de la sortida dels carros; el passiu gris, grotesc en to menor, de la "gent d'ordre" (pàg. 289), etc.: no t'estaré citant tot el dia. Per damunt de tot, per a un especialista en teratologia com jo i les figures de Dona Clotilde i de Pàmies, aquella immensa silueta del diminut Pàmies, tractat d'esquitllentes, que val tot l'arbre i tota la cendra de la teva obra. I al fons, sense perdre-hi mai de vista, el creixement de Barcelona, la "teva" ciutat púnica-nord-americanyitzada, imbecil i rica com una meua parenta que va morir amb un cervell marca "Debray", ram de pastes per a sopa; ciutat que només podia cabre, aquells anys, al front, una mica de "Divina Pastora", de Don Joan Maragall, "història verídica de si mateix" Be i m' embale. - Aquests nou anys he llegit tres coses - Pla i Azorín a part - a la Literatura Espanyola: "Pascual Duarte", "Nada" (si veus aquesta extraordinària noia, per el favor de dir-li tot el millor que et sembli: és infinitament superior a les Alba de Céspedes, Du Maurier - no la vull ofendre -, etc., etc.) i el "Vidu Rius". Endavant i crícs. Gràcies que Londres et provi. Abans d'anar-te'n, posa'm una tarja dient que has rebut aquesta carta: m'encaparraria molt haver de pensar, durant mesos i mesos, fins que et trobi casualment en una cantonada, si s'ha extraviat o no, amb tot el paperot que això comportaria. T'abraça el teu afíu.

Espriu.

E4v. Carta de Salvador Espriu. Dors

Miguel Delibes

MIGUEL DELIBES
VALLADOLID

20 Mayo 65

Mi querido Ignacio :

Te felicito por este nuevo libro "19 de Julio" que por mis cambiantes viajes aun
● no he tenido tiempo de leer. No obstante la autorizada opinion de mi compañero Carlos Cancho y, reflejada en el artículo de "El Norte de Castilla" que te adjunto, me hace pensar lo mejor. ¿Qué tal está? ¿Qué tal tu mujer?

Mil gracias por tu recuerdo - y por la
● dedicatoria - y recibe un cordial abrazo de

Mi amor Delibes

Fons Ignasi Agustí. Correspondència: Delibes

E5. Carta de Miguel Delibes.
(20 maig 1965)

Josep Pla

Palapuzell, 23 d'agost 1944.

D. D. Ignaci Agustí.

Salles.

Amic Agustí: li agraiïco molt la seva carta; i estan tots bé? Com va l'estiu?

Quan vaig publicar, amb voste, la fruita, vaig rebre una carta del Sr. Loma i Soler de Blanes, demanant-me el material que el Dr. Roig Raventós li ha demanat a voste, com que aquest Sr. Loma és un ~~est~~ ciutadà important de Blanes, vaig considerar que tenia raó i al fer les correccions i ampliacions de la segona edició hi vaig posar tot el poder per plaer al Dr. Roig Raventós, al Sr. Faust i a l'altre senyor. Els papers de referència, amb aquests plaers estan a les mans d'un verger, de manera que si ven al Dr. Roig li comunico que ha estat complagut en tot i per tot i que si ho vol enver més, només l'he de fer una petita indicació. Els hotels, els conde a can Patacano, es menja bé; el mediterraneo es molt de luxe i això sempre em fa mala espina; el turisme, està descrit al "viatge en autobús" i com un dels hotels més rústics, freds i inhospits de aquest continent.

I ara li vull preguntar una cosa. Perquè no s'ha publicat la fruita abans de l'estiu? Aquest any ha vingut molta gent i haurien pogut vendre molts exemplars. Perquè no ha sortit? Es explica

Josep Pla (2)

ble.
Una altra cosa: potreu ni haver de pagar els articles a 200 pts cadu un i a mes a mes, jo miraré de passar al destíno, articles polítics, que em sembla que li agradaran, no solament de política internacional sino nacional.

Una altra cosa: hem estudiat això de l'acabament de la guerra? Això va, sembla, abans de l'elecció de Roosevelt, el novembre. No ens hauríem de reunir? Potreu l'empenta que voste téme a l'amica de la suïssa, ara es l'hora de pensar-la en marxa. No li sembla? Hem de mirar de salvar ho tot i hem de continuar evant l'ornato del país.

Oíguim alguna cosa, les hem nien de veure a l'emporda perquè hem de celebrar moltes coses.

Recorts a la tra Agustí i als amics. A seu aff. Josep Pla

V/ faci publicar "La suïssa espanyola" perquè se gent vege que no som tan fons com semblen.

Ivan Salyk

Ivan Salyk,
Lviv street 15/10,
292530 Horodok-Lviv,
Ukraine.

7/1-1972.

Dear Mr. Ignació Agustí Peypoch!
I'm sorry that I write to you in English...
I am an Ukrainian.

We, the Ukrainians, want to know better
the world literature in our native lan-
guage, the language of our famous
writers Taras Shevchenko, Ivan Franko,
Lesya Ukrainka, Vasyl Stefanyk, etc. ...

And we want to be known by the
world!

We have no your great literature in
the Ukrainian language except a few
names (e.g. Ana Maria Matute, Camilo
José Cela, Juan Goytisolo, etc. ...).

But we want to know and read
it in our native language!

If you please, help us!

We very want your help.

We want to translate your works
into Ukrainian.

Please, be so kind and send me
one-two autographed works of yours
for translating into Ukrainian (e.g.
"La ceniza fue árbol").

I would be grateful to you very much.

Fons Ignasi Agustí. Correspondència: Salyk

E7r. Carta d'Ivan Salyk

(7 gener 1972)

La carta demana autorització per traduir Mariona Rebull a l'ucraïnès

Ivan Salyk (2)

for that help of yours.
I hope you will kindly perform me
such a help. Hope to hear you soon.
I am 32 years old, I am a journalist.
I acquire the foreign writers' books for
our (Ukrainian) writers-translators.
I correspond with many foreign writers
(e.g. Dolores Medio, Ana Maria Matute,
Jorge Icaza, Elvio Romero, Jora, etc...).
And so I work for my culture, for
my people, for peace and friendship.
I can send you the works of famous
Ukrainian writers in Spanish, French,
English or German. Please, write me
about it.

please, help us! Hope to hear you soon.
with my very best wishes,

yours sincerely
Ivan Salyk.

Fons Ignasi Agustí. Correspondència: Salyk

F. Condecoracions

Clau de la Ciutat de Barcelona
L'Ajuntament. 12 de juliol de 1965.

Fons Ignasi Agustí, Capsa 3

F. Aspecte de la part central de la vitrina F

S'hi pot veure la Clau de la ciutat de Barcelona i una fotografia d'Agustí amb Josep Maria de Sagarra i el poeta Lluís Valeri (1954, Premi Ciutat de Barcelona. Fons Ignasi Agustí, unitat gràfica)

A part de les peces que presentem la vitrina incloïa també els diplomes de

- *Premio Nacional de Periodismo Francisco Franco. 1940*
- *Clau de la Ciutat de Barcelona. 1965*
- *Premio Nacional de literatura Miguel de Cervantes. 1965*
- *Premi de novel·la Ciutat de Barcelona. 1965*

(Fons Ignasi Agustí, capses 3 i 4)

Condecoracions (2)

Fons Ignasi Agustí. Capsa 4

F1

(Esquerra) Medalla de l'Orde d'Isabel la Catòlica per a premiar la lleialtat de ciutadans espanyols en bé de la nació espanyola.

(Dreta) Creu de l'Ordre militar de María Isabel Luisa per a oficials

Condecoracions (3)

F2. King's Medal For Service.

Gran Bretanya. Medalla civil i agulla de plata, al Servei per la Causa de la Llibertat (1945)

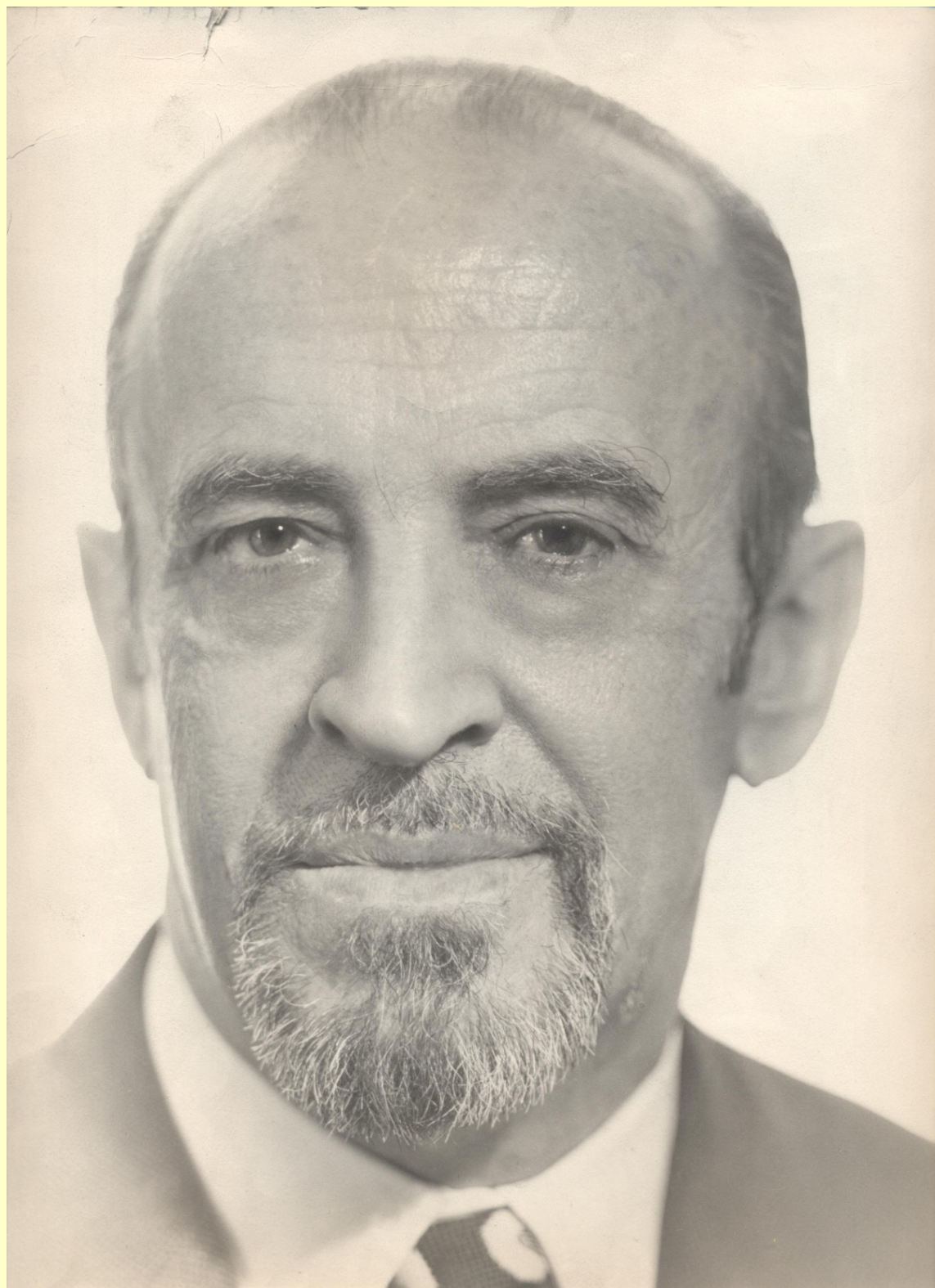
KING'S MEDAL FOR SERVICE

Fons Ignasi Agustí, Capsa 4

F3. *Orde civil d'Alfons X el Savi*
Agulla amb Gran Creu. Premi pòstum
(Madrid, 30 de març de 1974).

Fons Ignasi Agustí, Capsa 4

Fons Ignasi Agustí. Unitat gràfica

F4. Retrat de maduresa (1970?)